

Okruhy otázek k chronologické části Státní závěrečné zkoušky (SZK) z teorie a dějin umění pro bakalářský program Volné umění

Otázku z chronologické části SZK si studující na místě zkoušky vylosuje ze souboru předem známých otázek. Poté má 30 minut na samostatnou přípravu bez použití literatury, výpisků či internetu. Příprava slouží především k vytvoření základní osnovy, podle níž bude poté na vylosovanou otázku odpovídat. Vítán je samostatný projev, studující může hovořit i na základě doplňujících otázek zkoušejících. Předpokládaná doba určená k zodpovězení první otázky je zhruba 15 minut.

1. Klasicismus / Neoklasicismus / Rozum, vkus a vznešeno

(cca 1780–1830)

Estetické i etické principy osvícenství v dobovém výtvarném umění. Znovuobjevení antiky, vznik archeologie a dalších vědních oborů, nový vztah k minulosti. Johann Joachim Winckelmann – výzkum Pompejí a Herculaneu, dílo *Dějiny umění starověku*. Giovanni Battista Piranesi, Anton Raphael Mengs, John Flaxman, Angelica Kauffman – *Zeuxis vybírá modelky pro svůj obraz Heleny Trojské*, Élisabeth Louise Vigée Le Brun. Velká francouzská revoluce – její ozvěny v dobovém umění a proměny historické malby. Jacques-Louis David – *Přísaha Horatiů* × *Zásah Sabineek*. Francisco José de Goya y Lucientes – *La maja desnuda*, *Los Caprichos* × *Hrůzy války*, *Popravy 3. května 1808*, malby v *Quinta del Sordo*. Jean-Baptiste Greuze, Jean-Auguste-Dominique Ingres – *Velká odaliska*, *Slečna Rivièra* a portrétní tvorba. Instituce umění na konci 18. a počátku 19. století – význam uměleckých akademií; založení Akademie v Praze a působení Josef Bergler. Klasicismus a empír v evropském sochařství počátku 19. století. Antonio Canova – *Amor a Psyché*, *Paolina Borghese*, monument pro baziliku *Santa Maria Gloriosa dei Frari*; Bertel Thorvaldsen, Johann Gottfried Schadow.

Klasicistní koncepce v malířství přelomu 18. a 19. století v českých zemích – Ludvík Kohl, Karel Postl. Sochařství klasicismu a empíru v Čechách a na Moravě – kosmopolitismus a civilismus: Václav Prachner, Josef Malínský, František Xaver Lederer, Josef Max a Emanuel Max. Antonín Machek a biedermeierovský portrét. Cesty k přírodě a teorie zahrad. Antonín Karel Balzer, Václav Mánes a Antonín Mánes.

Doporučená literatura: Daniela Tinková (ed.): *Zrození občana: Antologie dokumentů z Francouzské revoluce*, Academia, 2015.

2. Preromantismus / Romantismus / Spánek rozumu plodí monstra

(cca 1800–1840)

Preromantismus a romantismus. Vztah klasicismu a romantismu ve francouzském malířství a sochařství – obraz jako politikum. Théodore Géricault – *Prám Medúzy*. Napoleon Bonaparte, umění a propaganda. Antoine-Jean Gros, Anne-Louis Girodet, Antoine-Louis Barye, François Rude. Individualismus a romantické pojetí „génia“. Eugène Delacroix – *Vražední na Chiu, Smrt Sardanapalova, Alžírské ženy* – od romantismu k orientalismu. Romantismus a anglická krajinomalba – John Constable – *Vůz na sena*; J. M. W. Turner – *Otrokářská loď, Déšť, pára a rychlost*. Dílo John Flaxman, William Blake – *Prorocké knihy, Newton a Satan*. Henry Fuseli – *Noční můra*. Nazarénismus – nová religiozita: Friedrich Overbeck a Peter von Cornelius. Německý romantismus – Caspar David Friedrich – *Poutník nad mořem mlhy, Křídové útesy na Rujáně, Fáze života*; Philipp Otto Runge; Johan Christian Dahl.

Vznik národních škol v malířství. Romantismus v českém malířství a sochařství – Václav Levý a Josef Navrátil. Vliv nazarénismu na české malířství – František Tkadlík. Josef Führich, August Bedřich Piepenhagen a Bedřich Havránek. Romantismus a obrozenecké snahy před všeslovanským sjezdem v Praze. Josef Mánes – krajinář, portrétista, ilustrátor, tvůrce „národní klasiky“.

Doporučená literatura: Eugène Delacroix: *Deník*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1956, William Blake: *Prorocké knihy*, BB art, Praha 2002. Charles Baudelaire: *Romantické umění*, Kamilla Neumannová, Praha 1911.

3. Realismus / Odcizení, práce a skutečná alegorie

(cca 1840–1880)

Umění a sociální otázky, programovost a radikalita. Problematika zobrazování současnosti, nové náměty a přístupy. Červencová revoluce 1830 – Eugène Delacroix *Svoboda vede lid na barikády*. Tisk, cenzura a politická karikatura: Honoré Daumier – *Gargantua a Pantagruel, Rue Transnonain, 15. dubna 1834, Lidé spravedlnosti, Hvězdy Juste Milieu* a jeho sochařská tvorba. Emancipace umělce a „nejarogantnější muž Francie“ Gustave Courbet – Trilogie realismu a otázka programovosti, *Pohřeb v Ornans. Setkání a Umělcův ateliér – Skutečná alegorie, Původ světa*. Jean-François Millet – *Sběračky klasů × Rozséváč*. Reakce na průmyslovou revoluci: industrialismus a „medievalismus“ prerafaelitů – William Holman Hunt, Dante Gabriel Rossetti, viktoriánský Londýn a *Práce* Forda Madoxe Browna, Edward Burne-Jones, John Everett Millais – *Tesařská dílna*. John Ruskin a sociální kritika – *Tomu posledního*. Krajinomalba mezi ateliérem a plenérem: Barbizonská škola – Théodore Rousseau, Jean-Baptiste-Camille Corot, Charles-François Daubigny, Narcisse Virgilio Díaz.

Malířství a sochařství v českých zemích: Antonín Alois Navrátil, Soběslav Pinkas, Viktor Barvitijs. *Politizující kovář* a realistická malba – Karel Purkyně. Max Haushofer – krajinářská škola mezi romantismem a realismem: Adolf Kosárek, Alois Bubák. Vliv barbizonské školy na českou krajinomalbu – Wilhelm Riedel. Přírodní vědy a výtvarné umění – mezi darwinismem a spiritismem: Gabriel von Max.

Doporučená literatura:

Charles Baudelaire: *Malíř moderního života*, in *Úvahy o některých současnících*, Odeon, Praha 1968, Gustave Courbet: *Dokumenty*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1958.

4. Impresionismus a Postimpresionismus / Spektákl modernity a dojem okamžiku

(cca 1860–1910)

Život a kultura moderní metropole – urbanistický rozvoj, regulace měst, Paříž. Baudelaireův flâneur. Význam nových infrastruktur a technologií, nové způsoby reprodukce a distribuce obrazů. Jan Evangelista Purkyně – fyziologie vidění, „neurověda“, vizuální percepce, kineskop, synestezie. Vynález a rozvoj fotografie: Louis Daguerre, William Henry Fox Talbot, Hippolyte Bayard. Daguerrotypie, litografie a dobové technologie masové reprodukce. Diseminace obrazu a nové kritérium originality – zviditelňování vidění. Inspirace fotografickou praxí a japonským dřevorytem. Naturalismus v literatuře a výtvarném umění – Émile Zola jako kritik a teoretik. Jules Bastien-Lepage, Jules Breton a Rosa Bonheur. Salon odmítnutých 1863 – Édouard Manet: *Snídaně v trávě*, *Olympia*, *Bar ve Folies-Bergère*. Okamžitý dojem a viděná realita – impresionismus a osm impresionistických výstav (1874–1881): Claude Monet – *Imprese, východ slunce*, cyklus *Kupky sena*, *Lekniny*; Camille Pissarro; Auguste Renoir – *Zábava v Moulin de la Galette*; Edgar Degas; Gustave Caillebotte – *Pařížská ulice, deštivý den*, *Hoblovači podlahy*. Impresionismus a gender – ženy na uměleckých školách v Paříži, Académie Julian. Maria Konstantinovna Baškirceva. Impresionistky: Marie Bracquemond, Berthe Morisot – *Kojná Julie*, *Kolébka*, *Zrcadlo*; Mary Cassatt – *Dětská koupel*, *V lóži*, *Čtenářka Le Figaro*; Eva Gonzalès. Proměna malby od impresionismu k postimpresionismu: Georges Seurat, Paul Signac, Paul Gauguin, Vincent Van Gogh, Henri de Toulouse Lautrec a Paul Cézanne.

Situace v českých zemích, změna orientace Paříž–Praha, nové přístupy k malbě: Václav Radimský, Luděk Marold, Antonín Chittussi, Zdenka Braunerová, Antonín Slavíček, Antonín Hudeček, Generace Národního divadla: Mikoláš Aleš, Vojtěch Hynais, František Ženíšek, Julius Mařák, Václav Brožík

Doporučená literatura:

Linda Nochlin: *Morisot's Wet Nurse: The Construction of Work and Leisure in Impressionist Painting*, *Mary Cassatt's Modernity*, in *Women Artists: The Linda Nochlin Reader*, Thames & Hudson, New York 2015.

5. Symbolismus/ Dekadence/ Secese/ Umění Fin de Siècle

(cca 1880–1910)

Vlivy dobové filozofie a literatury – Friedrich Nietzsche, Arthur Schopenhauer, „prokletí básníci“ a manifesty symbolistické literatury. Reflexe romantismu a reakce na naturalismus a parnasismus. Francouzský symbolismus a skupina *Les Nabis* a časopis *La Revue blanche* – Gustave Moreau, Odilon Redon, Pierre Puvis de Chavannes, Paul Sérusier, Pierre Bonnard, Maurice Denis, Édouard Vuillard. Symbolismus, dekadence a výrazné umělecké

individuality mimo Francii – Félicien Rops, Jan Toorop, Ferdinand Hodler. Edvard Munch a James Ensor. William Morris a John Ruskin – hnutí Arts and Crafts, *The Studio* a význam užitého umění. Umělecké metropole konce 19. století a instituce nových uměleckých spolků – Paříž, Mnichov, Berlín, Vídeň, Praha. Art Nouveau, Jugendstil, secese – nový styl moderní doby a jeho hlavní představitelé: Arnold Böcklin, Hans von Marées, Max Klinger, Max Liebermann, Gustav Klimt, Alfons Mucha. Secesní architektura a moderní technologie: Victor Horta, Hector Guimard, Peter Behrens, Otto Wagner, Josef Hoffmann, Josef Maria Olbrich, Antonín Balšánek, Osvald Polívka, Dušan Jurkovič. Sochařství impresionismu, symbolismu a secese: August Rodin, Medardo Rosso a Émile-Antoine Bourdelle. *Moderní revue* – secese a symbolismus v českém malířství a sochařství: Jaroslav Panuška, Hanuš Schwaiger, Viktor Oliva, Jan Preisler, Josef Váchal, František Kavan, Karel Hlaváček. Situace v českých zemích, pomníky a sochařská výzdoba architektury – Josef Václav Myslbek, František Bílek, Stanislav Sucharda, Josef Mařatka, Bohumil Kafka...

Doporučená literatura: Otto M. Urban: *V barvách chorobných. Idea dekadence a umění v českých zemích 1880–1914*, Obecní dům; Arbor vitae, Praha 2006, Petr Wittlich: *Česká secese*, Karolinum, Praha 2020.

6. Fauvismus / Barva jako šok a velkolepé divadlo přírody

(cca 1905–1945)

Úvod do teorie avantgardy, literatura a metodologie. Fauvismus ve Francii. Henri Matisse, André Derain a prázdniny v Collioure. Podzimní salon roku 1905 a označení *Les Fauves*, které použil kritik Louis Vauxcelles. Díla Henriho Matisse: *Žena v klobouku*, *Modrý akt* a *Radost ze života*. Gertrude a Leo Steinovi. Sbírky v Trocadéru, umění tzv. přírodních národů a jeho vliv na avantgardní umělce. Georges Rouault, André Derain, Maurice de Vlaminck a Raoul Dufy. Proměny Matissovy tvorby v první polovině 20. století. Vliv fauvismu v českém prostředí.

Doporučená literatura: Henri Matisse: *Dopisy (Lettres)*, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, 2017, Henri Matisse: *Pozdní texty*, uspořádal Stanislav Kolíbal, Arbor vitae, Praha 1999.

7. Expresionismus / Alfa zavolala na Omegu, ale Omega neslyšela

(cca 1905–1915)

Expresionismus v malířství, sochařství a architektuře. Německý expresionismus – skupina *Die Brücke*: Ernst Ludwig Kirchner, Fritz Bleyl, Erich Heckel, Karl Schmidt-Rottluff, Emil Nolde, Max Pechstein a Kees van Dongen. Skupina *Der Blaue Reiter*: Vasilij Kandinskij, Franz Marc, Paul Klee, Robert Delaunay, Lyonel Feininger, Arnold Schönberg, August Macke, Gabriele Münterová, Alexej von Jawlensky, Alfred Kubin a Heinrich Campendonk. Expresionismus v českém prostředí, vliv Edvarda Muncha, odchod z Akademie a další impulsy pro vznik skupiny *Osma*: Bedřich Feigl, Max Horb, Otakar Kubín, Bohumil Kubišta, Willi Nowak, Emil Artur Pittermann, Antonín Procházka, Vincenc Beneš, Linka Procházková-Scheithauerová a Václav Špála.

Doporučená literatura: Emil Filla: *Edvard Munch a naše generace*, 1938, in *O výtvarném umění*, Praha 1948, Bohumil Kubišta: *O duchovní podstatě moderní doby*, *Česká kultura* 2, 1914, s. 217–221.

8. Futurismus / Návrh nové zeměkoule

(cca 1909–1934)

Italský futurismus jako prototyp avantgardy 20. století: charakteristika programu, výrazových prostředků, organizačních principů a vztahu k médiím a společnosti. Vůdce Filippo Tommaso Marinetti a *Manifest futurismu* (1909): východiska, forma a závěry. Programový text předcházel vlastní futuristické tvorbě. Futurismus nebyl jen uměleckým směrem, ale mezinárodním společenským hnutím. Nadšení moderní technickou civilizací a opovrhování minulostí. Provokace a skandály. Futurismus zasahoval do všech oblastí umělecké tvorby: poezie (Marinetti, *Osvobozená slova*), malířství (Giacomo Balla, *Dívka běžící na balkoně*), sochařství (Umberto Boccioni), hudby (Luigi Russolo – *Intonarumori* a manifest *Umění hluku*), fotografie a filmu (Anton Giulio Bragaglia). Dále také do kulinářství („Ne těstovinám!“) a politiky, kde se projevovala pro avantgardu netypická pravicová ideologie. Marketing avantgardy a performativní kabarety. Reflexe futurismu mimo Itálii: Růžena Zátková, skupina *Beranidlo*.

Doporučená literatura: F. T. Marinetti: *Futuristické manifesty*, Academia, Praha 2022, Alena Pomajzlová: *Růžena*, Arbor vitae, Řevnice 2011.

9. Kubismus / Velkolepost univerzálních forem

(cca 1907–1937)

Jazyk kubismu a jeho vliv na umění 20. století. Vznik po roce 1906 v Paříži; za jeho zakladatele jsou považováni Pablo Picasso a Georges Braque. Zdroje kubismu a jejich význam: pozdní tvorba Paula Cézanna, fauvismus, mimoevropské umění a iberská plastika, nové zobrazovací technologie (rentgen, film, chronofotografie). Fáze kubismu a jejich charakteristika: protokubismus (Pablo Picasso, *Avignonské slečny*), analytický kubismus (Georges Braque, *Portugalec*) a syntetický kubismus (Pablo Picasso, *Kytara*). První teoretické formulace kubismu: Albert Gleizes a Jean Metzinger – *O kubismu* (1912). Guillaume Apollinaire – *Kubističtí malíři* (1913). Kubismus jako globální umělecký směr: jeho šíření a proměny v různých kulturních prostředích. Dobové interpretace českého kubismu a redefinice modernity. Český kubismus v letech 1909–1925: Emil Filla, Bohumil Kubišta a další. Kubistické sochařství, architektura a design. *Skupina výtvarných umělců*: Otto Gutfreund, Josef Čapek, Vincenc Beneš, Antonín Procházka. Architekti a designéři: Pavel Janák, Josef Gočár, Vlastislav Hofman a Josef Chochol.

Doporučená literatura: Anne Ganteführer-Trier: *Kubismus*, Taschen, 2005, Albert Gleizes a Jean Metzinger: *O kubismu*, in *Myšlenky moderních malířů. Od Cézanna po Dalího*, Odeon, Praha 1989.

10. Abstraktní malířství / Duchovnost v umění

(cca 1912–1945)

Kdy a v jakých formách se abstraktní umění ve 20. století objevuje? Lze hovořit o jednotném směru či hnutí? Otázka zdrojů abstrakce: která náboženská, filozofická a esoterická učení ovlivnila vznik abstraktního umění? Základní charakteristika teosofie a antroposofie. „Technologické“ argumenty vzniku abstrakce, teorie barvy a vliv hudby. Význam programových textů.

Představitelé a představitelky abstraktního umění: Hilma af Klint (*Obrazy pro chrám*, 1906–1915), František Kupka (*Amorfa – Dvoubarevná fuga*, 1912), Vasilij Kandinskij (*Imprese III (Koncert)*, 1911), Piet Mondrian (*Kompozice s červenou, žlutou a modrou*, 1928). Sonia Delaunay a užité umění. Katarzyna Kobro a její *Prostorová kompozice 1* (1925). Abstrakce jako nový způsob chápání obrazu, prostoru a duchovní zkušenosti.

Doporučená literatura: Vasilij Kandinskij: *O duchovnosti v umění*, František Kupka: *Tvoření v umění výtvarném*, Piet Mondrian: Neoplasticismus a další texty, in *Myšlenky moderních malířů. Od Cézanna po Dalího*, Odeon, Praha 1989. (s. 189–199).

11. Dadaismus / Svět vymknutý z kloubů

(cca 1916–1924)

Vznik dadaismu a vliv dobových světových událostí. Jednotlivá centra dadaistického hnutí a specifika curyšského okruhu roku 1916. Cabaret Voltaire: Hugo Ball, Emmy Hennings, Hans Arp, Tristan Tzara, Marcel Janco a Richard Huelsenbeck. Principy dadaistické tvorby: antiumění, performativita, náhoda a provokace. Příklady: Hugo Ball – *Karavana* (1916). Princip náhodnosti, jeho ideový význam a dopad na pojetí autorství (Hans Arp a koláže z roku 1916). Berlínský dadaismus a politický rozměr tvorby. Hannah Höch a koláž, John Heartfield a fotomontáž, Hans Richter mezi malířstvím a filmem. *Almanach Dada*, První mezinárodní dadaistický veletrh (1920). Kurt Schwitters a *Ursonáta* (1922–1932). Centra dadaismu v Paříži a New Yorku. Francis Picabia, Marcel Duchamp a Man Ray. Baronka Elsa von Freytag-Loringhoven: život jako umělecké dílo, *Bůh*. Galerie Alfreda Stieglitze a výstava *Armory Show*. Princip ready-made: Marcel Duchamp a *Fontána* (1917). Duchampův umělecký vývoj a redefinice umělecké činnosti. Vliv dadaismu a Duchampova odkazu na umění druhé poloviny 20. století.

Doporučená literatura: Marcel Duchamp: *Rozmluvy s Pierrem Cabannem*, tranzit, Praha 2017, Greil Marcus: *Stopy rtěnky. Tajná historie dvacátého století*, Votobia, Olomouc 2001.

12. Avantgarda v Rusku / Vítězství nad sluncem

(cca 1900–1935)

Rusko, později Sovětský svaz, jako specifické multinárodní prostředí. Jako jedna z mála zemí prošlo nejen uměleckou, ale i politickou revolucí. Místo, kde člověk usiloval o proměnu společnosti a kde umělci zažili bezprostřední proměnu svého světa. Umělecké reakce na

futurismus, kubismus, abstraktní umění i lokální folklórní tradice. Význam poezie a literární avantgardy: Velimir Chlebnikov a Vladimír Majakovskij. Problematika emigrace a exilu. Michail Larionov a Natalja Gončarovová: lubok, ikony a nový primitivismus ruských futuristů. Kazimir Malevič – mysticismus a radikální abstrakce; *Černý čtverec* (1915), suprematismus, teoretická a pedagogická činnost.

Vladimír Tatlin a konstruktivismus: *Monument Třetí internacionále* (1920) a *Letatlin* (1930). Úloha nové architektury a představa budování společnosti v komunismu. Varvara Stěpanovová a Alexandr Rodčenko: přechod od abstrakce ke konstruktivismu (Rodčenko, *Červená, žlutá a modrá*, 1921). Později produktivismus – překonání autonomie umění prostřednictvím společenské objednávky, průmyslu a užité tvorby. Myšlenka, že nové umění buduje nový svět. Význam ruského kosmismu pro avantgardní imaginaci.

Doporučená literatura: Tomáš Glanc, Jana Klenhová: *Lexikon ruských avantgard 20. století*, Libri, Praha 2005, Sjeng Scheijen: *Avantgardisté. Ruská revoluce v umění 1917–1935*, Host, Brno 2023.

13. Bauhaus a experimentální film / Institucionalizace avantgardy

(cca 1919–1933)

Výmarská republika v Německu (1919–1933) a vznik Státní školy Bauhaus ve Výmaru roku 1919. Návaznost na tradici uměleckoprůmyslových škol, středověký cechovní systém (učeň–tovaryš–mistr) i moderní vzdělávací model zakladatele Waltera Gropia. Idea *Gesamtkunstwerku* (totálního uměleckého díla). Základní kurz (*Vorkurs*) vedený Johannesem Ittenem. Itten jako pedagog, teoretik barev, mystik a systematik výtvarného vzdělávání. Pedagogický sbor Bauhausu jako přehlídka významných osobností moderního umění: Paul Klee, Vasilij Kandinskij, Oskar Schlemmer, László Moholy-Nagy, Josef Albers, Anni Albersová a další. Vliv Thea van Doesburga a hnutí De Stijl na formování školy. Publikační činnost pedagogů a vznik moderních výtvarných příruček. László Moholy-Nagy: fotografie a film jako nové vizuální médium nahrazující tradiční malbu; kinetismus; *Modulátor světla a prostoru* (1930). Program školy zaměřený na přípravu designérů pro průmyslovou výrobu. Hannes Meyer a sociální a politický rozměr architektury. Gunta Stölzl a otázka postavení žen v uměleckém vzdělávání. Oskar Schlemmer a *Triadický balet* (1922). Vliv Bauhausu v českém prostředí. Zdeněk Pešánek jako průkopník kinetického umění: *Světelný klavír* (1928), světelná plastika pro Edisonovu transformační stanici (1930) a teoretická práce *Kinetismus* (1941). Experimentální film jako součást avantgardního umění. Fernand Léger – *Mechanický balet* (1924), Man Ray – *Návrat k rozumu* (1923), Marcel Duchamp – *Anémic Cinéma* (1926).

Doporučená literatura: Walter Gropius: *Manifest Bauhausu* (1919), Vasilij Kandinskij: *Bod – linie – plocha*, Triáda, Praha 2000, Frank Whitford: *Bauhaus*, Rubato, Praha 2015.

14. Surrealismus / Přízrak svobody

(cca 1924–1945)

Surrealismus jako mezinárodní umělecké a intelektuální hnutí: zdroje, teorie a politika. Kritika racionalismu a problematika lidské svobody v moderní společnosti. Hledání alternativ ke kapitalistické civilizaci prostřednictvím myšlení Karla Marxe a Sigmunda Freuda. Návaznost na dadaismus. Zakladatel a vůdčí osobnost hnutí André Breton. *Manifest surrealismu* (1924) a *Druhý manifest surrealismu* (1929) jako základní programové texty. Surrealismus nejen jako umělecký směr, ale také jako životní postoj a společenský projekt. Politizace surrealistického hnutí.

Zájem o metody umělecké tvorby: automatismus, kolektivní tvorba, náhoda, trans, sny, podvědomí, dětské myšlení a zkušenost šílenství. Proměnlivý okruh předchůdců: Arthur Rimbaud, Alfred Jarry a Raymond Roussel. Giorgio de Chirico a metafyzická malba (*Milostná píseň*, 1914). Max Ernst (*Celebes*, 1921), René Magritte (*Říše světla*, 1953–1954), Alberto Giacometti a surrealistický objekt, Meret Oppenheimová. Zdroje umělecké tvorby: vnější a vnitřní model. Pojmy: křečovitá krása, hniloba, paranoidně-kritická metoda a simulakrum. Claude Cahun a otázky identity a sebe prezentace. Mezinárodní rozměr surrealismu včetně Československa. Poetismus a Karel Teige. Artificialismus (1926). Devětsil a sborník *Poesie 1932*. Vznik surrealistické skupiny v Československu roku 1934 a *Manifest surrealismu* Vítězslava Nezvala. Návštěva Andrého Bretona v Praze roku 1935. Jindřich Štyrský a Toyen mezi Prahou a Paříží. František Janoušek, Alois Wachsman, František Muzika, Vincenc Makovský a Bohuslav Brouk. Vliv surrealismu na poválečné umění, lettrismus a Situacionistickou internacionálu.

Doporučená literatura: André Breton: *Manifesty surrealismu*, Herrmann & synové, Praha 2005, Karel Srp: *Český surrealismus 1929–1953*, Argo, Praha 1994.